

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
Helyben: Negyedévre 3 korona
Egészévre 12 „
Vidékre: Negyedévre 5 „
Egészévre 20 „

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

Egyeszedik ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapá-u. 9. — Telefon 275.

Sötét jövő.

— június 17.

Bizonyosan minden olvasó tanuja volt olyan jelenetnek, mikor a vásott fickók hajigálás közben egy ablakot, vagy járó-kelőt megdobnak s a bosszuló pálcá a levegőbe emelkedik. A virtus egyszerre a tettes inába száll és a büntetés-től való félelem hatása alatt ijedten hebegi mentségül: nem akartam.

Szell Kálmán távozik a miniszterelnöki székből és kísérik a magyar képviselőház vásottjainak őszinte sajnálkozásai: nem akartuk, óh hogy is akartuk volna, hogy egy ilyen kiváló egyéniség távozzék a miniszterelnöki székből! A felől bizonyos lehet Szell Kálmán, hogy őszintén sajnálják távozását, mint ahogy sajnálják Ezópus békái a tuskókirályt, mikor a gólyakirály felváltotta.

Még csak a hire érkezett, hogy gr. Tisza István lesz a miniszterelnök, máris általános lett a függetlenségi-pártban a riadalom. Sietnek neki előlegezni a gyűlöletet és siet a néppárt csatlakozni a függetlenségi-párthoz. Sőt amint hirlük a

szabadelvűpártban is vegyes érzelmeikkel fogadták Tisza István miniszterelnökségének hírét.

Az bizonyos, hogy passzív rezisztenciának egyszerre vége szakad, ha csakugyan igaznak bizonyul a hír és el lehetünk készülve az aktivitásra még pedig fokozott mértékben. Magától értetődik, hogy az obstrukcióra nem muzikaszóval akarnak válaszolni. Ez olyan magától értetődő, amilyen csodálatos, hogy ezt a függetlenségi-párt nem látta be.

Pedig hát el lehetett-e képzelni, hogy a katonai javaslatokat csak úgy nolle-velle, az erőszaknak engedve visszavonják és el lehetett-e képzelni, hogy a parlamenti többség állásfoglalása által támogatott katonai intéző körök egyszerűen hátráljanak az ellenálló kisebbség előtt, holott a nemzettel szemben sem igen szoktak visszavonulni? Ha valaki ezeket elképzelte, igen nagy foku rövidlátásról tett bizonyosságot, már pedig amint az események mutatják, a függetlenségi-párt tagjai elképzelték az elképzeltetlent.

Most azután kétségbeesésükben a végletekig, késhegyig menő ellen-

állásra készülnek a megriadt dobálózóknak. Lesz e sikere? Nagyon, de nagyon kétes. Ellenben az bizonyos, hogy a nemzet fogja meginni a levét az áldatlan és meggondolatlan ellenállásnak. Szükséges-e, hogy az erők összeütkezésének következményeit fejtegyük? Hiszen ha csak a pártok ütközzenek össze, de a nemzet van közbül! Olyan ez a mérkőzés, mintha két ellenfél a helyett, hogy egymáson töltené ki mérgét, egy harmadiknak esnék s ennek kellene megszenvedni mind a kettő helyett.

Aggodalommal tekintünk a jövőbe. A nemzet ügyeit nem a józan megfontolás intézi többé, hanem a szenvedélyesség. **O.**

A határrendőrség.

Felállítására és elhelyezése.

A magyar képviselőház soha nem tapasztalt egyértelműséggel és gyorsasággal megszavazta múlt év december havában a kivándorlás csökkentésére és szabályozására irányuló törvény javaslatot és január 16-án alig két óra alatt ugyancsak megszavazta az ennek kiegészítéseképpen szolgáló határrendőrség felállításáról szóló törvényjavaslatot. A képviselőház annak tudatában és reményé-

A forradalom költészete.

Tompa Mihály egy kiadatlan levele.

Közlő: Vajda Emil dr.

Érdekes s a nagy költő lelkületét s szenvedését megindítóan jellemző levél birtokába jutottam néhány évvel ezelőtt. Megértésére a következőket tartom szükségesnek felemlíteni. Heckenast fővárosi könyvkereskedő a forradalmi költemények gyűjteményének kiadását elhatározván, szerkesztésére Aldor Imrét, a történet- és hírlapírót kérte fel. A szerkesztőnek első dolga volt a költőkhöz felhívást intézni, pártolásukat és oly költemények beküldését kérve, melyek a forradalmi időszakból valók s e szomorúan fényes napokat tükrözik vissza. A dolog sietős volt, mert a kiadó attól tartott, hogy valaki az életrevaló eszmének elébe vág; más felől a hírlapok éppen akkor pengették a sajtótörvény revideálását, mely majd lehetetlenné teendí a mű megjelenését. Az írók és költők a felhívást melegen fogadták s sokan közülük költeményeket küldtek be. Tompa Mihály a többek között gyönyörű allegóriái közül is mellékelte néhányat a következő érdekes levél kíséretében:

„Tisztelt Uram! Engedje, hogy mielőtt levelének tartalmára válaszolnék: bámulatomat fejezzem ki azon eredeti s meglepő gondolataért, mely szerint a gyűjtemény összeállítása előtt az írókkal is érintkezik. Nem így szokás ez Izraelben, azaz nálunk, Az Antológia szerkesztő papírmetsző kését találmra belebökli a könyvbe s az ott talált verset nyugodt lélekkel kiadja. Sokszor volt alkalmam pirulni azon gyalorló, diákkori valamiért, mit azok az urak arany-vágású diszes kötetekben adtak tőlem, midőn már férfi voltam mindenkép, már olyan, milyen lehettem. Mintha erővel azt akartak volna produkálni kinek mennyi hitvány verse van!

Azonban a dologra térve: nem tudom, talál-e kegyed verseim közt egészen céljára valókat? Az újabb kritika úgy mutatott be engem, mint a ki a forradalom utáni szomorú kor romjain, om-ladékaik szerettem mulatni s azokról egyet mást diskurálni. Mindenesetre tessék egész szabadsággal használni versemet, annál inkább, mert a vállalat Heckenasté, az én örök kiadóm tulajdona s így anyagi oldalról sem lehet akadály.

A felszólítás értelmében utasítom kegyedet az illető versekre: hogy részint kéziratban részint nyomva küldöm. Némi megjegyzést is szurtam alájuk, nem azért mintha kegyednek magyarázatra volna vagy lenne szüksége, hanem így hamarabb átesik a velők való vesződségen.

Ide írom kívánsága szerint a sorozatot is, anélkül, hogy hozzá, vagy általában kötni akarnám. 1. A gólyához. 2. Új Simeon. 3. Sebzett szarvas. 4. A madár fiaihoz. 5. Forr a világ. 6. Madarak módjára. 7. A gályarab fohásza. 8. A folyam. 9. A titkos beteg. 10. Bérc és lapály. 11. A vándornak. 12. Terebélyes nagy fa.

Mennyit képtelenség volna közölni egytől, hanem adjon belőlük, mennyit tetszik, a többi maradjon.

En gyakran nevetek most a poétáknak tulajdonított jóstehetségén s egy pár versem miatt magamon, Jóval ezelőtt „A pozsonyi várromon“ c. versemben, mely a Mária Terézia-féle híres moriamur-jelenetről szól, az utolsó versszak — melyet a Censura kitörült — így van:

Egykor talán e rom felépül,
De bár eltűnik is kővérül
A pusztulás zöldes moha!

Balkányi Antal

fényképezeti
műterme . . .
PIAC-U. 81.

o o o **Specialista** o o o
gyermek felvételekben.

ben intézte el ily gyorsan a két törvényjavaslatot, hogy ezzel a régóta huzódó nemzetgazdasági bajon fog segíteni, a melyből az országra óriási haszon háramlik, mert utját szegik a sok és hárszontalan kivándorlásnak, a mely által Magyarország megfosztatik száz és száz-ezer munkáskézről, a kik idegen világ-részen keresik azt a kenyeret, a mi idehaza önként kínálkozik.

Hónapok multak el azóta és még ma is ott vagyunk, a hol voltunk évekel ezelőtt, mert a határrendőrség felállítása még most sincs keresztülvive és csak ennek tulajdonítható az, hogy jelen év első három hónapjában felülmulta a multévi óriási kivándorlást és azt a nagy mértékben tapasztalt visszaélést, hogy egy régebben kiállított utlevéllel többen is elhagyták az országot és hogy a katonaszökevények száma jóval túlhaladta a tavalyi százalékot is.

Azok a hivatalos jelentések pedig, a melyeket nap-nap után közölnek a lapok, arról tanakodnak, hogy a tömeges kivándorlások is állandóan napirenden vannak, hogy egyes vidékeken már most is óriási mértékben beállott a munkás hiány. Ez pedig korántsem a súlyos megélhetési viszonyoknak tulajdonítható, hanem az emberek könnyelműségének, a kik nem tudnak az ügynökök csábító szavának ellentállni és mennek bizonytalan és kétes jövő elé, mert ezek nekik hetet-havat megígérnek.

Már ez az egy tény maga is megkívánja, hogy a belügyminiszteriumban gyorsan határozzanak a határrendőrség fölött, mert minden nap, a melylyel ezt halasztják, 100 és 100 munkás kar elvesztését vonja maga után, ezt pedig utólag helyrehozni nem lehet.

Tudjuk jól, hogy ez nem megy egy szempillantás alatt, de három hónap elegendő idő volt arra, hogy ezt végleg tanulmányozzák és hogy a határrendőrség elhelyezése fölött végérvényesen és helyesen döntsének.

A mi a cikkem tulajdonképeni megírására készített, ez főképen a határrendőrségnek mikénti és hova leendő el-

helyezésére irányul, mert nem engedhető meg, hogy ilyen nagyfontosságú kérdésben a kormány egyes városokkal szemben protekciót gyakoroljon a mint a tárgyalás alkalmával az egyes képviselők által célul tűzött ki.

Ennél a kérdésnél a célszerűség lehetne döntő és a belügyminiszterről feltételezzük azt, hogy ebben a kérdésben magát sem jobbra, sem balra nem engedi befolyásoltatni.

Felhozták ugyanis azt, hogy leg-helyesebb lenne Eperjesen és Pozsonyban a határrendőrségi kapitányságokat felállítani, mert mindkét városon keresztül gravitál leginkább a kivándorlás és bevándorlás egyaránt és pedig Eperjesen keresztül történik a galíciai zsidók bevándorlása, Pozsonynál pedig a morva németiség átözönlése.

Pedig nagyon téves fogalom mindkét irányban, különösen Eperjest illetőleg, mert igaz ugyan, hogy Orlonál és Zboró vidékén a galíciai zsidóság bevándorlása előfordul, de ez alig képezi az északi bevándorlás 5—6 százalékát, mert északon ugy a kivándorlás, közel 75—80 százalékára Oderbergen át történik és így a határrendőrség főhelyét a Kassa-oderbergi vasut mentén fekvő helyeken kell felállítani. Erre pedig három hely alkalmas: Zsolna, Ujhely, de különösen Csáca mezőváros.

A célszerűség azt kívánja, hogy ha valamit létesítünk, annak az elhelyezését úgy csináljuk meg, hogy az feladatának meg is feleljen és a kívánt eredményt fel is tudjuk mutatni.

De még egy igen fontos dolog az, a mi ezen állításom helyességét bizonyítja, ez az, hogy a kivándorlás ezen utvonalon történvén, a határrendőrségnek alkalma lesz a hamis vagy már egyszer használt utlevelekkel való visszaélést megakadályozni, mert be van bizonyítva az, hogy olyan utleveleket a melylyel már egyszer Amerikába utaztak, visszaküldik és azokkal ismételtelen újra többen és többen utaznak idegenbe.

A belügyminiszteriumban mint tudjuk, készen fekszik már az egész tervzet, most csak a fölött töpregenek, ho-

gyan lehetne a nevezett városok kívánásait is beteljesíteni, azért késik oly sokáig a határrendőrség sürgős felállítása, a mely pedig már igazán életkérdéssé vált és nem halasztható tovább egy nappal sem.

Minden nap, a melylyel elodázzuk e kérdés rendezését, csak az országnak szerez kimondhatatlanul nagy kárt. — Ennyi pedig nem ér meg néhány város jogtalan versengése, különösen akkor, mikor egy ország közgazdasági existenciájáról van szó.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, június 16.

A nagy, történelmi napok egyike volt ez a mai. Jelentőségét az események nagy sulya és hadereje alatt senkisé megkiesinyítette. A folyosókon már kora reggel nagy mozgolódás volt, a képviselők sűrű csoportokban érkeztek meg és a Széll kabinet lemondásának fázisait beszélték meg. Mind pozitívabb hírként terjesztették a Tisza István gróf miniszterelnökségét, a mi az ellenzék előtt úgy hangzott, mint a mikor a gyermeket mumussal fenyegetik. Azonban, ha az igazságot hiven megírni akarjuk, úgy meg kell jegyeznünk, hogy Tisza legőszintébb hívei is jobban szerették volna, ha Tisza nem a jelenlegi súlyos politikai helyzetben kerülne kormányra.

A csoportok vitatkozva, izgatottan vonultak be fél 11 óra felé a terembe, a hol Falk Miksa körül nagy csoport kerekedett. A szót itt Falk, Percel Dezső és Sándor Pál vitte és vitaikozásuk élénk feltűnést keltett. Közben híre járt, hogy nincs kizárva a lehetősége annak, hogy Széll Kálmánt bizonyos engedményekkel újból megbizta a király. De határozottan komikus volt, a mikor egyes ellenzékiek megnyult orral beszéltek a kormányválságról a mely ebben a formában sehogysem tetszett.

A miniszterelnöki szobában minisztertanács volt és e miatt jóval háromnegyed 11 után nyitotta meg az ülést Dániel Gábor alelnök. A mikor Széll Kálmán miniszterelnök a terembe lépett az egész jobboldal percekig tüntetőleg tapsolt Széll Kálmánnak és éljenezték a miniszterelnököt.

Széll Kálmán kijelentései, különösen második beszéde óriási hatást tettek az egész házra. Ugy szólnán minden tagja a háznak részvétellel volt Széll távozása iránt és az általános sajnálkozás tényleg elegikus hangulatot teremtett. A frenetikus tüntetés a lemondott Széll mellett szinte páratlan volt hazai válságaink történetében.

Tudósítónk még a következőket táviratozza:

Széll Kálmánt a házba való belépésekor percekig tartó viharos ovációkban részesítették.

A szélsőbalról egyes gunyos felkiáltások hangzottak; Szép temetés!

Széll beszéde után Pichler Győző ezt kiáltotta:

— Széll azért bukott meg, mert a kormánypart nem tisztességes.

Polonyi Géza indulatosan mondta: Majd meglátjuk, miféle új rendszer lesz!

Holló Lajos közbe kiáltott: Csak próbálják meg azt az új rendszert!

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök Dániel Gábor.

A régi szónak harsogása,
A régi tüznek lángolása
Nem ujul meg többé . . . soha!

Igen szépen megjósoltam!!

Bocsáson meg Kegyed, e sok felesleges beszédért; ilyen forma, s ennyiből áll az én mulatságom, nyomorult életem megszámláltnak mondható napjaiban; midőn harmadik éve hóhérló szivbajomban munkától s örömtől, elméledéstől, irástól, remény és mindentől megvagyok fosztva! Heine!

Magamat a küldemény (kézirát és nyomtatvány) kezéhez jutása felől értesítettetni kérvén: tisztelettel vagyok.

Hanván, június 30. 1867. Öszinte tisztelője.

Tompa Mihály.

Eddig a levél.

A benne említett s a költemények végére irt megjegyzései a következők: „Uj Simeon“ után: „A változást forradalmat, fel támadást és szabadságot váró agg óhajta.“ A „Sebzett szarvas“ után: „Valamely gyászos és veszélyt hagyott megrázkódás — nálunk a 48-iki forradalom — után beállott szomorú időben a költők buzdítása énekre, emlékezés és reményre a jobb időket várván.“ A „Terebélyes nagy fa“ után: „A magyar nemzet allegoriában.“

A küldött költeményekből több elmaradt, nem lévén az anthologia keretébe beillő. A mű nagy gyorsan 1867-

ben meg is jelent. „A forradalom költészete“ cím alatt, Petőfi arcképével díszítve.

A mű gyors nyomása és elkészítése miatt „A gölyáshoz“ c. költeménybe egy vastag hiba csuszott be, melyből érdekes polémia fejlődött. Tompa a becsuszott hibáért neheztelvén, ingerült levelet irt Vadnayhoz, a „Főv. Lapok“ akkori szerkesztőjéhez, mely lapnak hátsábjain a művet megbirálták. Ekes hangon kelt ki a becsuszott sajtó hiba miatt mire Aldor nyilatkozott tett közé és hivatkozott Tompa sajátkezü levelére, gunyosan jegyezve meg a többi között, hogy érthető Tompa elkeseredése, fájván neki, hogy az „Arany-imádók“ nagy kezdőbetűjét kis-ara változtatta át s a közlemény ily alakban jelent meg, Aldor előtt ez eljárást azzal indokolván, hogy a csipős éle végzetessé lehetne a testi lelki fájdalomban szenvedő költőre nézve.

A nyilatkozat megjelenése után Tompa nemsokára négyoldalas levelet intézett a nyilatkozat írójához, melyben megható módon festi testi s lelki szenvedéseit; bocsánatot kér, hogy elfelejté hogy a költemény kiadására engedélyt adott, mert bizony alig emlékszik némelykor „ma a tegnap történetekre.“

E levél azonban elveszett; kár érte mert érdekes világot vethetett volna a sokat szenvedett költő lelki életére.

ben intézte el ily gyorsan a két törvényjavaslatot, hogy ezzel a régóta huzódó nemzetgazdasági bajon fog segíteni, a melyből az országra óriási haszon háramlik, mert utját szegik a sok és haszontalan kivándorlásnak, a mely által Magyarország megfosztatik száz és száz-ezer munkáskéztől, a kik idegen világ-részben keresik azt a kenyeret, a mi idehaza önként kínálkozik.

Hónapok multak el azóta és még ma is ott vagyunk, a hol voltunk évekel ezelőtt, mert a határrendőrség felállítására még most sincs keresztülvive és csak ennek tulajdonítható az, hogy jelen év első három hónapjában felülmulta a multévi óriási kivándorlást és azt a nagy mértékben tapasztalt visszaélést, hogy egy régebben kiállított utlevéllel többen is elhagyták az országot és hogy a katonaszökevények száma jóval túlhaladta a tavalyi százalékot is.

Azok a hivatalos jelentések pedig, a melyeket nap-nap után közölnek a lapok, arról tanakodnak, hogy a tömeges kivándorlások is állandóan napirenden vannak, hogy egyes vidékeken már most is óriási mértékben beállott a munkás hiány. Ez pedig korántsem a súlyos megélhetési viszonyoknak tulajdonítható, hanem az emberek könnyelműségének, a kik nem tudnak az ügynökök csábító szavának ellentállni és mennek bizonytalan és kétes jövő elé, mert ezek nekik hetet-havat megígérnek.

Már ez az egy tény maga is megkívánja, hogy a belügyminiszteriumban gyorsan határozzanak a határrendőrség fölött, mert minden nap, a melylyel ezt halasztják, 100 és 100 munkás kar elvesztését vonja maga után, ezt pedig utólag helyrehozni nem lehet.

Tudjuk jól, hogy ez nem megy egy szempillantás alatt, de három hónap elegendő idő volt arra, hogy ezt végleg tanulmányozzák és hogy a határrendőrség elhelyezése fölött végérvényesen és helyesen döntsének.

A mi a cikkem tulajdonképeni megírására készítetett, ez főképen a határrendőrségnek mikénti és hova leendő el-

helyezésére irányul, mert nem engedhető meg, hogy ilyen nagyfotosségu kérdésben a kormány egyes városokkal szemben protekciót gyakoroljon a mint a tárgyalás alkalmával az egyes képviselők által célul tűzött ki.

Ennél a kérdésnél a célszerűség lehetne döntő és a belügyminiszterrel feltételezzük azt, hogy ebben a kérdésben magát sem jobbra, sem balra nem engedi befolyásoltatni.

Felhozták ugyanis azt, hogy leg-helyesebb lenne Eperjesen és Pozsonyban a határrendőrségi kapitányságokat felállítani, mert mindkét városon keresztül gravitál leginkább a kivándorlás és bevándorlás egyaránt és pedig Eperjesen keresztül törtnik a galíciai zsidók bevándorlása, Pozsonynál pedig a morva németiség átözönlése.

Pedig nagyon téves fogalom mindkét irányban, különösen Eperjest illetőleg, mert igaz ugyan, hogy Orlónál és Zboró vidékén a galíciai zsidóság bevándorlása előfordul, de ez alig képezi az északi bevándorlás 5-6 százalékát, mert északon ugy a kivándorlás, közel 75-80 százaléka Oderbergen át történik és így a határrendőrség főhelyét a Kassa-oderbergi vasut mentén fekvő helyeken kell felállítani. Erre pedig három hely alkalmas: Zsolna, Ujhely, de különösen Csáca mezőváros.

A célszerűség azt kívánja, hogy ha valamit létesítünk, annak az elhelyezését úgy csináljuk meg, hogy az feladatának meg is feleljen és a kívánt eredményt fel is tudjuk mutatni.

De még egy igen fontos dolog az, a mi ezen állításom helyességét bizonyítja, ez az, hogy a kivándorlás ezen utvonalon történvén, a határrendőrségnek alkalma lesz a hamis vagy már egyszer használt utlevelekkel való visszaélést megakadályozni, mert be van bizonyítva az, hogy olyan utleveleket a melylyel már egyszer Amerikába utaztak, visszaküldik és azokkal ismételtén újra többen és többen utaznak idegenbe.

A belügyminiszteriumban mint tudjuk, készen fekszik már az egész tervzet, most csak a fölött töpregenek, ho-

gyan lehetne a nevezett városok kívánóságait is beteljesíteni, azért kósik oly sokáig a határrendőrség sürgős felállítására, a mely pedig már igazán életkérdéssé vált és nem halasztható tovább egy nappal sem.

Minden nap, a melylyel elodázzuk e kérdés rendezését, csak az országnak szerez kimondhatatlanul nagy kárt. — Ennyi pedig nem ér meg néhány város jogtalan versengése, különösen akkor, mikor egy ország közgazdasági existenciájáról van szó.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, június 16.

A nagy, történelmi napok egyike volt ez a mai. Jelentőségét az események nagy sulya és hadereje alatt senkisé megkiesinyítette. A folyosókon már kora reggel nagy mozgolódás volt, a képviselők sűrű csoportokban érkeztek meg és a Széll kabinet lemondásának fázisait beszéltek meg. Mind pozitívabb hírként terjesztették a Tisza István gróf miniszterelnökségét, a mi az ellenzék előtt úgy hangzott, mint a mikor a gyermeket mumussal fenyegetik. Azonban, ha az igazságot híven megírni akarjuk, úgy meg kell jegyeznünk, hogy Tisza legőszintébb hívei is jobban szerették volna, ha Tisza nem a jelenlegi súlyos politikai helyzetben kerülne kormányra.

A csoportok vitatkozva, izgatottan vonultak be fél 11 óra felé a terembe, a hol Falk Miksa körül nagy csoport kerekedett. A szót itt Falk, Percel Dezső és Sándor Pál vitte és vitatkozásuk élénk feltűnést keltett. Közben híre járt, hogy nincs kizárva a lehetőség annak, hogy Széll Kálmánt bizonyos engedelményekkel újból megbizta a király. De határozottan komikus volt, a mikor egyes ellenzékiek megnyult orral beszéltek a kormányválságról a mely ebben a formában sehogysen tetszett.

A miniszterelnöki szobában minisztertanács volt és e miatt jóval háromnegyed 11 után nyitotta meg az ülést Dániel Gábor alelnök. A mikor Széll Kálmán miniszterelnök a terembe lépett az egész jobboldal percekig tüntetőleg tapsolt Széll Kálmánnak és éljenezték a miniszterelnököt.

Széll Kálmán kijelentései, különösen második beszéde óriási hatást tettek az egész házra. Ugy szólván minden tagja a háznak részvétellel volt Széll távozása iránt és az általános sajnálkozás tényleg elegikus hangulatot teremtett. A frenetikus tüntetés a lemondott Széll mellett szinte páratlan volt hazai válságaink történetében.

Tudósítónk még a következőket táviratozza:

Széll Kálmánt a házba való belépésekor percekig tartó viharos ovációkban részesítették.

A szélsőbalról egyes gunyos felkiáltások hangzottak; Szép temetés! Széll beszéde után Pichler Győző ezt kiáltotta:

— Széll azért bukott meg, mert a kormánypárt nem tisztességes.

Polonyi Géza indulatosan mondta: Majd meglátjuk, miféle új rendszer lesz!

Holló Lajos közbe kiáltott: Csak próbálják meg azt az új rendszert!

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök Dániel Gábor.

A régi szónak harsogása,
A régi tűznek lángolása
Nem ujul meg többé... soha!

Igen szépen megjósoltam!!

Bocsáson meg Kegyed, e sok felesleges beszédért; ilyen forma, s ennyiből áll az én multságom, nyomorult életem megszámláltnak mondható napjaiban; midőn harmadik éve hóhérló szivbajomban munkától s örömtől, elméledéstől, irástól, remény és mindentől megvagyok fosztva! Heine!

Magamat a küldemény (kézirát és nyomtatvány) kezéhez jutása felől értesíttetni kérvén: tisztelettel vagyok.

Hanván, június 30. 1867. őszinte tisztelője.

Tompa Mihály.

Eddig a levél.

A benne említett s a költemények végére irt megjegyzései a következők: „Uj Simeon“ után: „A változást forradalmat, fel támadást és szabadságot váró agg óhajta.“ A „Sebzett szarvas“ után: „Valamely gyászos és veszélyt hagyott megrázkódás — nálunk a 48-iki forradalom — után beállott szomorú időben a költők buzdítása énekre, emlékezés és reményre a jobb időket várván.“ A „Terebélyes nagy fa“ után: „A magyar nemzet allegoriában.“

A küldött költeményekből több elmaradt, nem lévén az anthologia keretébe beillő. A mű nagy gyorsan 1867-

ben meg is jelent. „A forradalom költeménye“ cím alatt, Petőfi arcképével díszítve.

A mű gyors nyomása és elkészítése miatt „A gölyárhoz“ c. költeménybe egy vastag hiba csuszott be, melyből érdekes polémia fejlődött. Tompa a becsuszott hibáért neheztelvén, ingerült levelet irt Vadnayhoz, a „Föv. Lapok“ akkori szerkesztőjéhez, mely lapnak hátsójain a művet megbírták. Eless hangon kelet ki a becsuszott sajtó hiba miatt mire Aldor nyilatkozatot tett közé és hivatkozott Tompa sajátkezü levelére, gunyosan jegyezve meg a többi között, hogy érthető Tompa elkeseredése, fájján neki, hogy az „Arany-imádók“ nagy kezdőbetűjét kis-ara változtatta át s a közlemény ily alakban jelent meg, Aldor előtt ez eljárást azzal indokolván, hogy a csipős éle végtetessé lehetne a testi lelki fájdalomban szenvedő költőre nézve.

A nyilatkozat megjelenése után Tompa nemsokára négyoldalas levelet intézett a nyilatkozat írójához, melyben megható módon festi testi s lelki szenvedéseit: bocsánatot kér, hogy elfelejté hogy a költemény kiadására engedélyt adott, mert bizony alig emlékszik némelykor „ma a tegnap történetekre.“

É levél azonban elveszett; kár érte mert érdekes világot vethetett volna a sokat szenvedett költő lelki életére.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Lukács László, Plósz Sándor, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Láng Lajos és Cseh Ervin.

Elnök háromnegyed 11 után megnyitja az ülést.

Széll Kálmán miniszterelnök a terembe lép. (Percekig tartó taps és éljenzés a jobboldalon: Zajos, hosszas kiáltások: Eljen Széll Kálmán!)

Kubik Béla: Díszes temetés! (Zajos kiáltások jobbról: Eljen Széll Kálmán!)

Elnök bemutatja az irományokat. Jelenti Széll miniszterelnök nyilatkozni akar.

A kabinet lemondása.

Széll Kálmán miniszterelnök: Röviden, egyszerűen és szárazon akar egy kijelentést tenni. Szorítkozik csupán állásfoglalásának megjelölésére. Kifejtette már többször, hogy addig marad helyén a mig politikája, annak modora és iránya az ellenzék ellenállásával szemben az összes tényezők helyeslésével találkozik és azokkal harmonikus. Miután nincs meg az a támogatás politikai modorára nézve, a melylyel a küzdelmet folytathatná, vasárnap benyújtotta a koronának a maga és kabinetje lemondását és azt ő felsége elfogadta. Több szava nincs, nem is lehet. Kéri a házat, hogy az új kormány megalakulásáig napolja el magát. (Percekig tartó taps, éljenzés jobbról. Zaj balról.)

Polonyi: Lássuk az új modort! (Zaj)

Kossuth Ferenc: Alkotmányos szempontból nem vonja kétségbe, hogy a korona azt tisztelje meg bizalmával, akit jónak lát. De olyat kell megbizni, a ki a többség bizalmával dicsekedhetik. (Derültség jobbról.) A törvények tiszteletben tartása biztosítja a nemzetek és trónok közti harmóniát. (Tetszés.) Kijelenti, hogy ha olyan kormány jutna az élre, a mely a törvényt tiszteletben nem tartaná, ha az országgyűlést exlexben feloszlatná, ha ujoncozna törvénytelenül, ha a házszabályokat erőszakosan revideálná. (Taps az ellenzéken), ha lehetetlen lenne a nemzet érdekeit megvédeni, akkor az ellenzék a merényiessel szemben minden erejével küzdene. (Eljenzés a szelbalon.)

Zichy János gróf hangsúlyozza azt a meggyőződését, hogy ha a kormány sz. indemniténél pártja álláspontját elfogadta volna, nem vonta volna le a ma kifejezett konzekvenciákat. Sajnálatát fejezi ki, hogy a jog, törvény s igazság romba dől és a súlyos közgazdasági kérdések megoldása nélkül távozik helyéről, a melyet Széll hazafiasan töltött be, mint ellenfél mondja ezt. (Eljenzés.) Reméli különben, hogy új élet, és egészséges pártalakulás következik be. Pártja nevében kijelenti, hogy ha az új kormány a régi rendszer ujjászületését jelentené, a legerősebb fegyverekkel küzdő ellenzékre találna. (Taps.)

Szederkényi Nándor ismétli, hogy oly egyén nem létezhetik, aki az exlexet folytatni akarhatja, mert a legerősebb ellenállásra talál. Kéri az elnököt, mondja meg, mikorra napolja el a házat?

Széll min. elnök: Az új kormány megalakulásáig!

Szederkényi: Az határozatlan idő. (Derültség.)

Ivánka Oszkár szükségét érzi felszólalásnak. Mai napot szomorúnak tartja. Minden igaz hazafi megdöbbenéssel látja hogy ez a kormány, a mely évtizedek óta az első, a mely a törvény betűjét és szellemét is betartotta, kénytelen lemondani. Ily viszonyok között az egész országgyűlésre háramlik, hogy azt az irányt a melyet Széll idehozott: a jog, törvény és igazság s a valódi szabadelvűség irá-

nyát eltűnni ne engedjük. (Zajos helyeslés.) Nagyobb szeretettel, bizalommal és ragaszkodással viseltetik Széll iránt, mint mikor helyére ült. Meleg szívvel kiáltja: Eljen Széll Kálmán. (Eljenzés.)

Ugron Gábor: A korona személyes uralmat folytat. (Zajos ellenmondások jobbról.) Ez a nemzet azért nyög oly hosszan válságban, mert az alkotmányosság csak látszat, képmutatás! Le kell tépni, eldobni az álarcot! (Taps a szelbalon.) Mi a nemzet törvényhozása vagyunk. A nemzet ügyeinek felső akarat állja utját! Nem akkor bukik a kormány a mikor leszavaztatik.

Zajos kiáltások jobbról: Miért nem engednek szavazni? Szavazzunk!

Ugron: Követeli, hogy válság idején különösen ily válságkor az ellenzék fejei is meghívassanak a koronához. (Zajos Ah! kiáltások jobbról.) A király az egész ország uralkodója és nem egyes pártoké. A kormányválságot ne egyes császári ketgyencek intézzék el, hanem a nemzet is hallgassák meg. Mélyen sajnálja, hogy oly nemes ellenfél, mint Széll, távozik. (Eljenzés, taps.)

— Már késő a bánat!

Széll Kálmán miniszterelnök: Sajnálja, hogy Ugron nem abban keresi a válság okát, mint a mit elmondott. A válság nem személyes állásfoglalása a koronának. Ugronnak nincs igaza! Kijelenti, hogy a király a legalkotmányosabb uralkodó. (Zajos éljenzés.) A legalkotmányosabb az összes Habsburgok között, a kik eddig uralkodtak. (Eljenzés.) Sohasem befolyásolta őt. Most sem, a küzdelemben sem, a katonai javaslatoknál sem. (Zajos tetszés.) Ezt mint miniszter és mint férfit becsületére mondja (Zajos éljenzés, taps.) Legutóbbi beszélgetése a koronával komoly volt. Nem titkolták véleményüket sem a korona, sem a szülő. (Tetszés.) Egyet kijelent, bármily súlyos legyen is a helyzet, nem szabad a korona és nemzet között semmi összeütközésnek lenni. (Zajos éljenzés.) Testamentuma ez, a mit mond és mindig igazat mondott. Ne adja Isten, hogy a két nagy tényező: nemzet és korona között valaha eltérés legyen. A kötelesség és törvénytisztelet meg kell, hogy legyen nemzetben, mint meg van a koronában. Ez a harmónia nemzeti kincs.

A mi lemondását illeti, megmondta ellenzéknek, hogy ám buktassák meg, de a szavazást az ellenzéknek megtagadta.

— Ugy van! — Zajos helyeslés.

A mi a kisebbségnek a korona általi meghallgatását illeti, az akkor történetik meg, ha kisebbség többséget tud csinálni. Itt azonban a kisebbség diktált. Kötelessége tudatában tudatában távozik helyéről. (Percekig tartó taps, éljenzés az egész szabadelvűpárton.)

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy az ellenzék követelése összhangban van a korona iránti hűséggel.

Rátkay László nem akarja, hogy a ház elégikus hangulatban távozzék. A kormány azért bukott meg, mert ragaszkodott a katonai javaslatokhoz.

Elnök javaslatára a ház az elnökséget bizza meg a ház összehívására.

KÖZIGAZGATÁS.

A város közgyűlése.

Tegnap délután 3 órakor tartotta meg a város rendes nyári közgyűlését a város nagy tanácstermében.

A közgyűlésen Puky Gyula főispán elnököt. A bizottság tagjai szép számmal voltak jelen, sőt a karzatokra is juttott egy kevés közönség.

Maga a közgyűlés egy tárgyat ki-

véve minden nagyobb izgalmak nélkül nyugodtan folyt le.

Kiemelkedőbb része volt, hogy a közgyűlés Puky Gyula főispánnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az iskolák segítése ügyében Budapesten járt küldöttség eredményes eljárásáért.

A közgyűlés folyamán a tanács javaslatával szemben a város a Ludovika Akadémián üresedésben levő alapítványi helyére a közgyűlés I. helyen Szombathy Kálmánt jelölte ki, Bikfalvay Miklóst pedig rendőrbiztossá megválasztotta.

Legnagyobb izgalmat keltett a házi pénztár 1902 ik évi zárszámadásának tárgyalása, hol Ferenczi Gyula és Juhász Ignác voltak főleg az ellenzék, kifogásolván azt, hogy a polgármester a számadások felülvizsgálására 3 tagu bizottságot küldött ki a jog- és pénzügyi bizottság kebeléből, melyet Juhász privát emberek társaságának tart s főleg e miatt általában sem akarja a zárszámadást elfogadni.

Hosszu vitakozás keletkezett e tárgynál, a közgyűlés végül is elfogadta a zárszámadást általában, sőt bele ment annak részletes tárgyalásába is, de az elől — az idő előhaladván — a közgyűlés nagy része — ellépett.

Részletes tudósításunk különben az alábbi.

Délután negyed 4 órakor nyitotta meg, pár köszöntő szó kíséretében a tegnapi városi közgyűlést Puky Gyula főispán, mely után nyomban megkezdtek a tárgysorozat letárgyalását.

A polgármester jelentés.

A polgármester március és április havi jelentését dr. Vargha Elemér titkár olvasta fel.

A jelentésben felemlítette, — hogy márc. 22-én Dragota Miklós 28-án Knoll Rudolf bizottsági tag elhalt, továbbá, hogy Vecsey Imre főjegyző és Szabó Kálmán v. tanácsos a Hortobágy-Berettyó csatorna ügyében, melyről az a hír terjedt el, hogy létesítésével a Hortobágy viz alá kerül, a földmives miniszternél jártak el kellő eredménnyel.

A terjedelmes és tartalmas jelentést tudomásul vették.

Miniszteri leiratok.

A polgármesteri jelentés után 3 miniszteri leirat tárgyalására került a sor.

Arad sz. kir. város feliratot intézett a képviselőházhoz — s ehhez való csatlakozásra felszólította városunkat is — hogy az állami boritaladó töröltessék, illetve a minimumra szállíttassék.

A pénzügyminiszter leiratában tudatja, hogy azt nem teljesítheti.

Tudomásul vették, Komoroczi Ferenc és társai megfellebbezték a közgyűlésnek a Hüvelyes-utca világitása és csatornázása ügyében hozott határozatot.

A belügyminiszter a közgyűlés határozatát hagyta jóvá. — Tudomásul vették.

A közgyűlés egy régebbi határozatával 800 koronát szavazott meg évenként 1903. 1904. és 1905. évre egy munkás-közvetítő intézet felállítására

A kereskedelmi miniszter e tárgyban leir. Leiratában az e nemű intézet felállításának 2 tervét és költségvetését is megküldi. Az első létesítése évi 6000 a második évi 4000 koronába kerül. Az elsőnél 800, a másodiknál 700 kor. A felszerelési költség. Bármelyiket fogadja is el a város, ő hajlandó a költség egyharmadát viselni, egyharmadát az ipar és kereskedelmi kamara s végül egyharmadát a város viselné.

A közgyűlés egyelőre a kisebb költ-

ségü intézmény szervezését határozta el s a már megszavazott évi 800 koronát az egyharmad költség fedezésének pótlásához hiányzó évi 770 kor. azaz 1570 koronát megszavazta.

Törvényhatósági átiratok.

Pozsonyvármegye közönsége a vasárnapi munkaszünetről szóló 1891 évi XIII. t. c. módosítása tárgyában a képviselőházhoz intézett felirata támogatását kéri.

A támogatáshoz a jog és pénzügyi bizottság javaslata alapján a közgyűlés hozzá járult.

Fehérvármegye közönsége az elmebeteg elhelyezésére szükséges intézkedések szaporítását kéri a képviselőháztól.

A jog és pénzügyi bizottság javaslata alapján a közgyűlés hozzá járult.

Barsvármegye átirat hogy a város közönsége járuljon hozzá egy magyar iskola hajó felszerelési költségeihez, melyre Bars megye 500 koronát adott. Tudomásul vették.

Somogyvármegye a magyar földnek magyar kézben megtarthatását célzó törvényeljesítését kéri az országgyűléstől.

A tanács javallja a hozzá járulást, Ferenczy Gyula felszólal s oda kívánja a feliratot módosítani, hogy az ne a birtok forgalom korlátozását célzó intézkedés legyen, mert az emeli a forgalom — és a munka éppen az értékét.

A bizottság e módosítással elfogadja a tanács felirati javaslatát.

A felekezeti iskolák segítése.

Oláh Károly tanácsos előterjesztésében jelenti a főispán, hogy *Thaly, Bakonyi* és *Dobieczy* képviselők csatlakozásával az arra kiküldött bizottsággal júni 4-én a legjobb eredménnyel járt el a felekezeti iskolák segítése érdekében hozott közgyűlési határozat miniszteri jóváhagyása tárgyában. Sőt egyidejűleg Széll és Lukács miniszterek a házbéradó kedvező elintézésére is ígéretet tettek. A házbéradó kérdésénél nagyobb vita után a közgyűlés örömmel veszi tudomásul a jelentést és Jóna Dániel indítványára ezért köszönetet szavaz a főispánnak.

Jelölés, választás.

A Ludovica Akadémián üresedésbe jött helyre a tanács első helyen Balázs Ivánt, második helyen Szombathy Kálmánt és harmadik helyen Kubinyi Gyulát jelölte.

Fehér Ferenc, utóbb Oláh Károly kérelmére elnök névszerinti szavazást rendelt, melyből 73 szóval Szombathy Kálmán került ki győztesen s így ő első Balázs második és Kubinyi harmadiknak lett jelölve.

Majd egyhangulag választották meg Bikfalvay Miklóst rendőrbiztossá. Az állásra 30 pályáztak, de csak négyet jelölt a kijelölő választmány.

Építkezések, zárszámadások.

A tanács előterjesztést tett, hogy a gázgyár-telepen a gázmester és két szerelő részére lakások építtessenek.

A közgyűlés 6900 korona értékben a lakások felépítését elhatározta.

A városi világítási vállalat 1902. évi zárszámadását többek felszólalása után elfogadták.

Tudomásul vették továbbá a gyámpénztár 1902. évi mérlegét is s azt elfogadták.

Legnagyobb kavargást okozott a házi pénztár 1902 évi zárszámadása, mit Puky főispán, Kovács polgármester és Vecsey főjegyző ismételt felszólalásai után Juhász Ignác és Ferenci Lajos heves ellentmondásai után, miután még Márton Imre, Simonffy Imre és többen

is felszólaltak, a bizottság általában elfogadta sőt egyes részletét is már tegnap letárgyalta.

A tegnapi közgyűlés, mely alatt csak a választás idején nyertek egy kis diskuráló időt a bizottság tagjai, esti fél 8 órakor ért véget.

A hátra lévő tárgyak tárgyalására ma délután 4 órakor lesz a folytatólagos közgyűlés.

EGYHÁZ és ISKOLA.

A Zenede vizsgálati hangversenye. A debreceni zenede egyleti helyiségében június 21-én, vasárnap este 7 és fél órakor vizsgálati hangversenyt rendez. Műsor: 1. Spohr L. 2. mű. 2 ik hegedű verseny. D. moll. Adagio. Allegro moderato. Előadja: Darvas György (Hegedűtanszak közép tanfolyam VI. o.) Tanár: Füredi József. 2. Rubinstein A. 44. mű: Románé És dur. Rheinberger. 5 mű 1. sz. Impromptu. Előadja: Weiss Ella (Zongora tanszak közép tanfolyam VI. o.) Tanár: W. Domaniczky M. 3. Bihari J. Requiem, fia halálára (1821.) Átdolgozta s vonós négyesre alkalmazta: Füredi József. Előadja: a zenedei növendékek vonós négyese. 4. Meyer-Helmund E. 21. mű 2 sz. A varázsdal. Meyerbaer J. Arnyéktánc ária a Dinorah dalműből. Enekl: Bognár Mathild (Ének tanszak V. o.) Tanár: özv. Zivuska Ferencné. 5. Viotti J. B. 22-ik hegedű-verseny. Moderato. Előadja: Wessprémy Andor (Hegedű tanszak középtanf. VI. o.) Tanár: Füredi József. 6. Chován K. 5. mű. Hangulatképek. 1. sz. Előadja: Sztéhló Erzsébet (Zongora tanszak középtanf. VI. o.) Tanár: Laub István. A 3. szám után 5 perenyi szünet. A műsor egyes számainak előadása alatt az ajtók zárva tartanak. Hangverseny után a kitüntetésre kiválóan érdemesnek talált növendékek között a jutalomdíjak kiosztása. Helyárak: az 5 első széksorban számozatlan ülőhely ára 50 fillér, a többi sorokban ülőhely, valamint állóhely ára 20 fillér. E csekély díj a rend fontartása s célszerűség szempontjából vétetik s a bevétel a tanári segélyalap javára fordítatik. Pénztárnyitás 6 és fél órakor.

Debreceni séták.

Egy szegény uri lányról.

Egy levelet kaptam ma Erdélyből. Nem számítottam reá soha s így kétszeresen meglepett, de mikor elolvastam, megható és szomorú tartalmát, nem állhattam meg, hogy e rovatba ahol a vidám hang uralkodik, — most az egyszer kissé el ne tünődjem az élet soha ki nem fogyó tragikumán.

Debrecenben történt meg velem, hát itt írom meg.

Nem lesz benne visszaélés, csak — tanulság.

Tanulság azoknak, kik oly fennen hordják sokszor fejüket s azoknak is, kik kimagasló erények hiányában is magasról ítékeznek.

De lesz e pár sorban igazoló része annak is, hogy mennyire valószínűvé válik sokszor az éleslátáson felépített sejtetem.

Egy jól nevelt, saját társadalmában szerepet vitt uri leány sorsáról akarok igazat regélni.

Az apja vétett s a büntető törvény fog lefelle ülni igazságot; ő nem vétett a dologban közvetlenül csak szenved a miatt, amiért az apja mint közhivatalnok sikkasztott, s ez a — nagyralátás.

Mikor egy társadalomban éltem

Annyval — ez a kereszt neve — fenne beszélt mindenkivel, velem is és rólam is.

Aztán hozzám simult a modorával, látta, hogy ez nekem nem imponál.

Aztán szétváltunk a társadalmi életben. En vittem a szegénységet és munkát magammal; ő ott maradt álmai és olthatatlan vágyaival.

Nem volt rossz, sem szive, sem esze, csak mérhetetlen volt a becsvágya. S az ő becsvágya rá ragadt a családra, melynek tetszett a lánynak isteni, tünevénye, s a társaságon felüli szereplése s elbukott érte — az apja.

Sikkasztott miatta, elcsukják érte. Mielőtt ez történt, tárcát irtam Annyról, Ez volt a vége szószerint:

Pár hónapja bálban voltunk együtt. A társaság eloszlott, mi meg a tánc és bál után hűsítő pihenőt tartottunk.

A társadalomról, a leányokról stb. esett a legtöbb szó. Hogy tulkövetelők, hogy a férfi rovására mellőznek minden kötelességet s nekik csak követelésről van rendszerint fogalmuk, annak kölcsönös viszonzása, az náluk adósság, az az ő előjoguk marad. A mit aztán én határozottan visszautasítottam s nem akartam elismerni. Az egymás iránt való hasonló mértékű viselkedés az egyedüli jogosult álláspont csupán, az én szememben.

Anny hallgatott; belebámult a levegőbe, merengett, szóltanul. Aztán hirtelen felém fordult.

— Ugyan, hol látott már maga életben udvarias leányt? Mivel volnánk mi maguk fölött — a követelődzések nélkül?

Aztán sarkon fordult s egy szempillantással adatta fel a báli belépőt az egyik mormogó fiatal ural.

Es ebben a pár szóban benne van ő maga — Anny.

Ez a leány nem oda született, a hol mindenkinek csak hasonlónak szabad lenni, a hol az azon felült s alult egyaránt rángatják.

Es nem is tudna azzá lenni. Inkább varróleány!

Ee kár volna pedig! Ugy szeretném, ha valaki leszálna (egy négylovas bakról) érte, aztán magához emelné.

Milyen derék, leereszkedő módos asszony lenne ebből a büszke, szegény leányból.

Es az élet is csupa hangulat lenne az oldala mellett.

Es micsoda nagyszerű egy agilis urnó is még hozzá! A milyenre nagy szüksége van a szegényeknek, meg a társadalmi jó tónusnak is úgy — vidéki helyeken.

Mert mód nélkül nélkülözni nem, de módosan igen sokat is tudna tenni a sneidig Anny — a mások javára. Igazán sajnálnám büszke varróleánynak. Hiszen az egész csak félreértés a sors kezétől; már mint ő, no meg a mostani helyzete, a hova véletlenül született, mint a verebek között — a kakuk!

Nincs egy éve, hogy ez megiródott. Ma kaptam levelét. Zongora órákat ha szerezne neki, vagy mint ujságíró, ha valami társulathoz tudnám elszerezdetni. (Igaz, hogy kitűnő műkedvelő volt mindig!)

En!... Istenem, Istenem!... En, egy parányi emberke, kinek ereje önmagának is csak Isten és a munkája.

S eszembe jutott az egér, mely elvágja a fogságba került oroszán köteleit!

S az, hogy se elég kicsi, de senki se elég nagy e világon...

S mégis meunyen rugdalóznak és képzelődnek benne?

Szegény Anny!

Sziporka Zsolt.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap ünnepe-
napon d. e 9—12-ig.

Julius hó 22. és 23-án reggel 9 órakor város
földek bérletének árverése a városháza
kistanácstermében.

Tisza István miniszterelnök.

— jun. 17.

Magyarország új miniszterelnöke:
Tisza István gróf. Ófelsége a király
tegnap délután megbizta Tiszát a kor-
mányalakítással. Tisza István a megbi-
zást elfogadta és ma Budapestre érkezik,
hogy az új minisztériumot megalakítsa.

Borosjenői és szegedi *Tisza István*
gróf régi nemes család sarja. A Tisza
személynévvel már az Árpád-ház alatt
találkozunk. II. Endre király alatt (1211)
kiállított oklevélben *Tyza* nevű udvar-
nokról van említés.

Tisza István gróf, fia Tisza Kálmán-
nak. Született 1861-ben április 22-én Bu-
dapesten, tehát most 42 éves. Iskoláit
nagyreszt magánúton, a *főgimnázium*
7-ik és 8-ik osztályát azonban *Debre-*
cenben az ev. ref. kollégiumban végezte,
itt is tett érettségét.

Egyetemi tanulmányokat Berlinben,
Heidelbergában és Budapesten folytatott,
az államtudományi doktorságot a buda-
pesti egyetemen nyerte el. A belügymi-
nisztériumban ismerkedett meg a köz-
igazgatás gyakorlati kérdéseivel. Sokat
foglalkozott az agrárius kérdésekkel;
rendkívül értékes dolgozatokat írt a Bu-
dapesti Szemlébe s több politikai műve
külön könyvben is megjelent.

A képviselőháznak *Tisza István* gróf
1886 óta tagja.

Az új miniszterelnöknek neje *Tisza*
Ilona, *Tisza László* leánya, a ki 1855-ben
született.

Tisza István gróf testvérei: *Paulina*
a ki *Radvánszky Béla* báróhoz ment
férjhez, *Kálmán* gróf, kinek neje szüle-
tett *Keglevich* grófnő és *Lajos* gróf, a
ki most 24 éves. Felesége révén a mi-
niszterelnök sógorai *Zeyk Károly*, *Beth-*
len Pál gróf és *Sándor János*.

Tisza István gróf ez időszert az
ugrai kerület képviselője.

* **A Szabadság külön kiadásai.** A
rendkívüli események, melyek egy hét
óta rohamosan követték egymást, a gyors
híradás szempontjából kötelességévé tet-
ték a Szabadság szerkesztőségének, hogy
a közönséget rendkívüli kiadásokban
értesítse. Tegnap délnélben is rendkívüli ki-
adásban adtunk hírt a képviselőház ese-
ményeiről, a kormány lemondásáról. Ezt
a külön kiadást a közönség épp oly mo-
hón kapkodta, mint az eddigieket. Ter-
mészetesen ezentúl a lehető leggyorsabb
híradással lesz a Szabadság mindenről,
a mi az olvasót érdekli. A Szabadság
hírforrásai annyira elsőrendűek és meg-
bízhatók, hogy a közönség méltán hozzá-
szokott e válságos napokban ahhoz, hogy

a Szabadság révén értesüljön az ország
és a világ eseményeiről.

* **Disztes esküvő.** Régen nem látott
fényes esküvő folyt le tegnap délután
városunkban. Ekkor vezette ugyanis Gye-
nes Kálmán vasuti mérnök oltárhoz bá-
jos aráját *Wolafka Katicát* a Svetits-
zárda kápolnájában. Az uttestet, melyen
a menet elvonult, a zárda udvarát és
folyosóit, a kápolnát, mely ez alkalomra
remekül fel volt díszítve, nagy közönség
foglalta el. A menetet ifj. *Wolafka Nán-*
dor nyitotta meg, hatalmas marsal-bottal
a kezében. Ő utána következett a nyo-
szolyólányok és vőfények díszes csapata.
Gyenes Margit — ifj. *Kernhoffer József-*
fel, *Gyenes Gizi* — *Laber Aladár*al,
Gyenes Irma — *Gelléri Emillel*, *Hipp*
Alice — *Kabay Györggyel*, *Visi Fe-*
renc — *Pekár Józsikával*. A menyasszony
nehéz brokátelyem uszályát kis huga
Wolafka Picike vitte. A mint a menet
az istenházába ért, a fényárban uszó
oltár mellett a fiatal pár mögött elfoglal-
tak helyüket a násznagyok: *Váczy Já-*
nos, *Podolszky Ferenc*, *Kernhoffer Jó-*
zsef, *Szilágyi Imre*. Mellettük állottak
az örömszülők és a nagyszámu rokonság.
Ekkor oltárhoz lépett a menyasszony
nagybátyja dr. *Wolafka Nándor* v. püs-
pök és tizenegy pap segédkezése mellett
a kath. egyház magasztos ritusa szerint
egybeadta őket. Szertartás végén beszé-
det intézett az ifju párhoz, a melybe a
vallási motívumokon kívül belevette a
családi tradíciókat is. Ez a beszédje a
kitünő szónok püspöknek mélyen megha-
totta a nász közönséget. Szívből fakadt,
szívet talált, úgy hogy hatása alatt a
teremben egyetlen szem sem maradt
szárazon. A beszéd végével a menet ugyan
azon sorrendben tért vissza a plébániára
— a sok ismerős és barát jókívánságai-
tól kísérve. Este 50 terítékű lakoma volt
a menyegzős háznál. Vacsora alatt az
Egyetértés zene és dalegylet több szép
darabbal lepte meg az ifju párt. Vacsora
végeztével volt sikerült tűzijáték, mely-
ben *Leidenfrost* ügyeskedett, azután tánc
Rácz Károly pompás muzsikája mellett
kiviradókiviradtig.

* **Tanár választás.** A kereskedelmi
akadémiában *Zalai Márk* nyugdíjaztatása
folytán tudvalevőleg egy tanári állás
megüresedett. A megüresedett állást teg-
nap töltötte be az akadémia felügyelő
bizottsága s az állásra *Nyilassy Károly*
nagyváradi tanárt választották meg.

* **Ipari munka gépkiallítás.** Augusztus-
ban a cipész-kongresszussal egyidőben
ipari munka gép kiállítás lesz *Debre-*
cenben. A keresk. minisztérium nagy sulyt
vet arra, hogy az iparosok megismerjék
a haladás, fejlődés, boldogulás ama se-
gedésszkezeit, melyek az ipari célokat
szolgálják.

* **Köszönöt nyilvánítt.** A megjelent
nagy közönségnek, kik boldogult atyám,
néhai *Nagy Sándor*, volt városi mérnöki
hivatalnok temetésén megjelenni szives-
kedtek, és bánatunkban részvétőkkel osz-
toztak, fogadják ez uton is a legmélyebb
köszönömet. A gyászoló család nevé-
ben: *Nagy Mária*.

* **Temetés.** Irtuk lapunk tegnapelőtti
számában, hogy *Brutmann Alajos* fő-
törzsorvos neje szül *Stencinger Anna*
asszony meghalt *Krakkóban*. Holttestét
hozzátartozói haza szállították s temetése
ma d. u. 5 órakor *Batthányi-u. 13. sz.*
alól lesz. E temetésre a gyászoló család
ez uton is meghívja az elhunytak *deb-*
receni rokonait. ismerőseit általában a
gyászoló család bánata iránt érdeklődő
közönséget, a család különben a követ-
kező gyászlevelet adta ki: *Dr. Brutmann*

Alajos es. és k. főtörzsorvos, az I. had-
test egészségügyi főnöke saját, valamint
leánya *Törster Károlyné* sz. *Brutmann*
Vilma és veje *Törster Károly* es. és k.
kapitány a 39 gyalogezredben, ugyszintén
az édes anyja özv. *Stencinger Károlyné*
sz. *Gaszner Jozefa* és az egész rokonság
nevében fájdalomtól megtört szívvel tu-
datja a felejtethlen feleség, illetve jó
anya, anyós, gyermek és rokonnak *Brut-*
mann Alajosné szül. *Stencinger Anna*
urnőnek folyó hó 13-án, déli háromnegyed
1 órakor, életé 51-ik évében, a halotti
szentségek ájtatos felvétele után, hosszas,
súlyos betegség következtében *Krakkóban*
történt csendes elhunytát. Drága halot-
tunk földi maradványai folyó hó 17-én
d. u. 5 órakor fognak a *Batthányi-utca*
13. számú háznál beszenteltetni s onnan
a *Szent Anna-utcai* róm. kath. sirkortben
lévő családi sírboltban örök nyugalomra
helyeztetni. Az engesztelő szent mise
áldozat a helybeli róm. kath. plébánia
templomban folyó hó 20-án. reggeli 8
órákor fog az ezek urának bemutatatni-
Debrecen, 1903. év június hó 13. Az
örök világosság fényeskedjék neki! Nyu-
godjék békével!

* **Öngyilkosság.** Lelkendezve jelen-
tette tegnap délután néhány gyerek a
47-es számú rendőrnek, hogy a pterfia
utcai temetőben egy ember felakasztotta
magát. A rendőr tüstént odasietett s
csakugyan egyik fán ott lógott egy mun-
kásosztályhoz tartozó férfi. — A rendőr
gyorsan felmászott a fára s ketté vágta
a köteleket. Az öngyilkost azonban már
nem lehetett megmenteni az életnek,
mert már teljesen ki volt hülve s mag-
meredve. Valószínűleg még a délelőtti
folyamán akasztotta fel magát. Zsebei-
ben semmiemű irást sem találtak s így
sem nevét, sem öngyilkosságának okát
nem lehetett meg tudni. A rendőrség tü-
stént intézkedett az öngyilkos kórházba
szállításáról, hol megállapították, hogy
az illető *Goszpodán Péter* egyalmom utca
11 szám alatt lakó kovácssegéd.

* **Aki a kóterbe vágyik.** Rettenetes
részegen állana, ha tudna *Zsubán Péter*
a rendőrségen *Orosz László* fogalmazó
előtt. Ugy dől belőle a pálinka szag,
hogy vágni lehetne. Egymásután adja
fel a hivatalos kérdéseket a fogalmazó,
de *Péter* csak hallgat, mint egy dip-
lomata.

— Tekintetes főrendőr ur — tör ki
egyszerre *Zsubánból* a szó — tessék en-
gem lezártni. Hadd aludjam ki magam,
mir, mer mostan nem tudok irvinyesen
védekezni.

Ezt a kérését amugy is teljesítették
volna *Zsubán Péter*nek.

* **Halálozások.** Tegnap közölt kimu-
tatásunk óta a következők haltak el vá-
rosunkban: *Tóth Balázs* ev. ref. 56 éves,
Begnics András r. kath. 73 éves, *Papp*
Péter g. kath. 58 éves.

* **Angelotti a Bikában.** Az *Angelotti*-
mulató tegnap este bemutatott új műsora
minden tekintetben nagyszabású s a leg-
kényesebb igényeket is kielégítheti.

* **Teke pálya megnyitás.** A keres-
kedő ifjak együletének *Piac-utca* 9. sz.
alatti helyiségében a teke pálya már
megnyílt. A teke pálya kedden és csü-
törtökön esti 9 órától esti 11 óráig a ta-
gok rendelkezésére áll, mit ez uton is
tudomásul ad az egyesület.

* **Hauer-mulató.** Nagy meglepetést
szerzett tegnap este a *Hauer-mulató* a
közönségnek. A szó teljes értelmében
nagyvárosias új műsorral, kitünő ujerők-
kel tette az *Angol Királynő* nyári kertjét
nagy siker színhelyévé. Husz számból
állt a műsor. *Miss Edith* angol táncosnő
Szücs Laci a szép hangú, zamatos ma-

gyar énekes és humorista, a Dória-kettős tánca, a The Herslebs bohóc erdművészek és a The Gastons zenebohócok rendkívüli tetszést arattak.

* **Büntetés elől a halálba.** Mult számaink egyikében megírtuk hogy Barna György, debreceni illetőségű henteslegény Ungváron sikkasztott, aztán Debrecenbe szökött. Az itteni rendőrség csakhamar kézrekerítette s visszavitte Ungvárra. A szerencsétlen fiatalember ki mindössze 23 koronát sikkasztott el a büntetéstől való félelmében beleugrott az Ungba. A partról többen utána ugrottak, de csupán holttestét menthették ki a habokból.

* **Házasságszédelő leány.** Félév óta keresi már a rendőrség Grün Linát, ki házasságközvetítés ürügye alatt több házhoz befurakodott s mindenütt kisebb nagyobb lopást követett el. Tegnap délután 4 órakor Dobos József r. biztos a személyleírás után felismerte a főtéren. Grün Lina régebben 3 esztendeig tébolydában volt s erőnek erejével el akarta Mile Pál fogalmazóval hitetni, hogy betegségéből kifolyólag követte el a lopásokat.

— Az is betegség magánál Lina, kérdezi a fogalmazó — hogy mindenütt más néven szerepeljen. Csupa asszony nevet vett fel. Egyik helyt Csengeriné, másik helyt Mezeiné, stb.

— Hát tetszik tudni fogalmazó ur szégyeltem hogy házasságközvetítő vagyok s magamnak még nem tudtam férjet szerezni.

* **Köszönetnyilvánítás.** A máv altisztek f. hónap 6-án tartott műkedvelői előadásán a következők fizettek felül: Tolnay Kornél 10 korona, Rotschnek Emil 10, Reichmann Armin 10, Bekényi Péter 7, Láber Mihály 5, Boczán Elemér 5, Egyetértés dalkör 5, Dobičky Sándor 5, dr. Kerekes Lipót 4, Gödör Sándor 4, Balogh József 4, Rosenberg Albertné 4, özv. Kovács Béla 3, Hann Dezső 3, Vay György 2, Hlapka András 2, Kula Mihály 2, Gaál Sámuel 2, Gombási József 2, Bonyi Sándor 1, Furmann Etelka 1, Lendvay Mihály 1, Veréb János 1, Juhász Gábor 1, Afonyi István 1, Szénégető Pálné 1 és Schaf János 1 koronát, N. N. 40, N. N. 20 és N. N. 20 fillért. Összesen 97 korona 80 fillér, mely felülfizetésekért ezuton is halás köszönetet mond a rendezőség.

* **Dr. Csabai Uy Kálmán** tudatja ismerőseivel, hogy a Karsibadi egészségtelen éghajlati viszonyok miatt haza érkezvén, orvosi gyakorlatát itthon folytatja.

x **Uj szálloda Debrecenben.** Debrecen főterén, a Dréher sörcsarnok emeleti helyiségeit Márkus Jenő vendéglős modern szállodává alakította át. Az új szállodát a mely izléses berendezésével mindenkit meglep Központi szálloda címen május 31-ével adta át a forgalomnak. Márkus Jenő neve garancia arra, hogy az új szállodában a közönség olcsó szobákhoz. fontos és előzékeny kiszolgáláshoz jut.

SPORT.

Budapesti labdarugó csapat Debrecenben. A „Debreceni torna és kerékpáros egyesület” Sport tere a nyár folyamán több idegen labdarugó csapat mérkőzésének lesz színhelye. Amint az egyesület elnökségétől megtudtuk már a legközelebbi napokban azaz vasárnap f. hó 21-én délután 5 órakor lesz az egyesület labdarugó csapatjának mérkőzése egy budapesti labdarugó csapattal, amely mérkőzést a nyár folyamán még több u. m. az eperjesi, — kolozsvári, — a buda-

pesti postások sport egyesületének labdarugó csapatának mérkőzése fog követni. Ez alkalommal a budapesti torna club küldi Debrecenbe egyik csapatját, mely kipróbált kitűnően begyakorlott csapat közreműködése által Debrecen város t. közönségének alkalma lesz egy teljesen szabályszerű labdarugó mérkőzésnek lefolyását a Sport-téren szemlélhetni.

A debreceni torna- és kerékpáros egyesület labdarugó csapatja e mérkőzésre erősen készül és szorgalmasan gyakorol, a budapesti kitűnően begyakorlott csapattal szemben a debreceni derék labdarugóknak erős küzdelmük lesz, mely küzdelem a mérkőzés lefolyását annál érdekfeszítőbbé fogja tenni.

Az egyesület elnökségétől nyert értesítés szerint a helyárok a néző közönség részére ez alkalommal a következők lesznek: Páholy 4 személyre 5 korona. Tribün ülőhely 1 korona. Ülőhely a tribün mellett és a tribünnel szemben 60 fillér. Allóhely 40 fillér. Deák-jegy 20 fillér. A debreceni torna és kerékpáros egyesület tagjai a kik a mult 1902 évi tagsági díjjal hátralékban nincsenek, az erről szóló nyugta felmutatása mellett a pénztárnál ingyen jegyet kapnak, a nézőkre a tribün mellett baloldali ülőhelyek I-ső sorában fentartott helyre.

Jegyek előre szombaton f. hó 20-án kaphatók Szentkirályi Tivadar utóda Borsos és társa cég üzletében, hol előjegyzések a csekély számban lévő páholyok és fedett tribün ülőhelyekre már most is elfogadtattnak.

Tekintettel a Sport-tér fedett tribün nézőhelyekre és a labdarugó területének talaj minőségére a mérkőzés rossz időben is meg tartatuk.

EGYLET.

Meghívás. A Szt. László dalegylet választmányi tagjait tisztelettel kérem, méltóztassanak f. hó 22-én este fél 8 órakor a róm. kath. elemi iskola IV. oszt. tantermében tartandó választmányi ülésen lehetőleg megjelenni. Debrecen, 1903 június 16. Bárdossy elnök.

TÁVIRATOK.

A kormányválság.

Bécs jun. 16. *Fejérváry Géza* báró *Szapáry Gyula* gróffal ide érkezett.

Bécs, jun. 16. A király ma báró *Fejérváry-t*, gróf *Apponyit*, gróf *Csáky Albint*, gróf *Szapáry Gyulát* és gróf *Tisza Istvánt* kihallgatáson fogadta. A felség döntését eddig nem tudják.

Bécs, jun. 16. A kormányválság meg van oldva. **Ő felsége Tisza Istvan gróft** a kabinet alakítással megbizta. **Tisza István az új miniszterelnök holnap Budapestre** érkezik, hogy legfelsőbb megbizásában eljárjon.

Szerbia új királya.

Cetinye, jun. 16. Karagyorgyevics Péternek szerb királyllyá való kikiáltását a melyet Vasics szerb követ hivatalosan közölt a montenegroi udvarral, a fejedelmi család és a nép nagy lelkesedéssel fogadta. Ágyukat sütöttek el, megkon-gatták az összes harangokat és zenekarok járták be az utcákat. A város fel van lobogóva és este ki volt világítva. A fejedelem beszédet intézett a néphez, a melyben kiemelte az új király híres őseinek kiváló erényeit és vitézségét, de

egyuttal elítélte Sándor király meggyilkolását.

Belgrád, június 16. A városi hatóság tegnapi fölszólítása dacára a város sehogy sem akar ünnepi képet öltetni. Ez jellemzi legjobban a lakosság többségének példátlan közönyösségét. A lakosságot még ezek a nagy események sem tudják felrázni egykedvűségéből. A tegnapi kivilágítás nem volt nagyon fényes. Egy katonai zenekar zeneszóval bejárta a várost, azután megeredt az eső, mire az utcák csakhamar elcsöndesültek.

Budapest, jun. 16. Péter szerb király holnap reggel Bécsen át Budapestre érkezik. Itt fogja őt üdvözölni a szerb nemzetgyűlés küldöttsége. A küldöttséget *Avakumovics* miniszterelnök, *Gencsics* a szkupstina és *Marinkovics* a szenátus elnöke vezetik. A küldöttség 20 tagból áll. Sem Bécsben, sem Budapestten politikai vagy városi hatóság nem vesz tudomást a szerb király érkezéséről, csupán a rendőrség teszi meg a szokásos óvó intézkedéseket.

Genf, június 16. **Péter, Szerbia királya kijelentette, hogy a királyságot nem fogadja el, a míg a királygyilkosokat Szerbiából nem száműzik.**

Belgrád, június 16. A szerb hivatalos lap holnap közli Lazarevics tábornok 4 ezredtulajdonos, 11 törzstiszt s a büntető hatóság elnökének *elbocsátását*.

Budapest, június 16. A szerb küldöttség ide érkezett. Karagyorgyevics Péter királyt hivatalosan értesítették a választásról. *I. Péter király rendkívül szigorú feltételeket kötött ki*, melyekhez ragaszkodik. Szerbiában **ujabb nagy események várhatók.**

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A Balogh Ferenc félszeme.** Tegnap este háromnegyed 8 órakor fejezte be a kir. törvényszék Balogh Imre bűnügyét, aki Balogh Ferenc félszemét kilötte. Az esküdtek Harmath Gergely elnöksége alatt Balogh Imrét vétkesnek találták és szándékos emberölés kíséretének büntetésében, mire a kir. törvényszék Balogh Imrét 10 hónapi börtönre ítélte. A büntetésbe 3 hónap vizsgálati fogságot beszámítottak. Az ítélet jogerős.

Regénycsarnok.

A tejttestvér.

Első rész.

(Folytatás.)

— Mélyen alvó vagyok, — felelt az orvos. — Ne szaporítsuk fölöslegesen a szót. Itt künn nincs valami nagyon meleg, hadd haljam hát gyorsan mit akarnak tőlem?

— Uram, — felelt a lámpáshordó, — a lányom vajudik, a gyermeknek, úgy látszik, rossz fekvése van és a bába már elvesztette a fejét... Rögtön el kell jönnie hozzánk, doktor ur.

— Hol van az a „hozzánk”?

— A Malpurtuis kastélyban.

A Malpurtuis kastély jó mérföldnyire volt a doktor lakásától a cukorsüveg alakú domb lábánál. Az orvos tudta, hogy arrafelé nincs épület, csupán egy félig major, félig kastélyforma nemesi porta, a mely a Louëssart uraké volt, két hajthatatlan royalista nemesé, a kik nem fraternizáltak a beaulieu-i kisbirtokosok-

kal, a doktort pedig különösen futó bolondnak és veszedelmesnek tévelygőnek tartották. Most ugyan teljesen elveszthették a fejüket, hogy arra fanyalodtak, hogy őt hívassák! Bizonyára nagyon is kedvük ellenére cselekedtek és csak a végső szükség kényszerítette őket erre.

— A „Malpertuis“! — kiáltot fel az orvos gunyosan. — Maguk úgy látják bolondá akarnak engem tenni. Hogyan jussak én oda? Nincs se kocsim se lovam. És még ha volna is, akkor se kockáztatnám meg, hogy ilyen koromsötét éjszakában, mint a mai, kitorjsem a nyakamat a maguk hepe-hupás vidékén. Várjanak holnapig.

(Folyt. köv.)

Magyar királyi államvasutak üzletvezetőség Debreczen.

13719 szám

II. 1909.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Szigetkamara állomásán levő felvételi épület bővítése és az ugyanott emelendő falazott váltóállító bódé előállítási tárgyában ezenel nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a kellőleg kiállított és felbélyegzett ajánlatok legkésőbbben folyó évi június hó 27-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének titkárságánál benyújtandók.

Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.

Az épületek tervei, a szerződési tervezet és a feltérfüzetek folyó hó 17 től kezdve a magy. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének pályafentartási és építési osztályában, valamint m.-sziget-i osztálymérnökségünk hivatalos helyiségeiben a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati költség-számítás díj nélkül megszerezhetők.

Az ajánlatok borítékai a következő felirással látandók el: Ajánlat a Szigetkamara állomásán levő felvételi épület bővítésére és egy falazott váltó állító bódé építésére.

Bánatpénz fejében legkésőbbben f. évi június hó 26-án délelőtti 11 óráig 350 azaz háromszázötven korona teendő le készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban a debreczeni üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál.

A készpénzben befizetett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a jegyzett utolsó napi árfolyam szerint, de a névértékét meg nem haladó értékben fogadtatnak el.

Az üzletvezetőség fenntartja magának az ajánlatok közt a szabad választás jogát.

Debreczen 1903. június hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik)

Kiadó üzlethelyiség.

Piacz-utca 65. sz.
alatt egy üzlethelyiség berendezéssel együtt azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet

Dospoly János utóda cégnél.

Egy jó régi házi szer,

a melynek egy családban sem szabad hiányozni, ez az általánosan ismeretes

Hesz Ernő-féle Eucalyptus.

tiszta, 12 év óta Ausztraliából szállított termény. Németországba és Osztrák-Magyarországban törvényesen védve. Egy üveg ára 1 kor. 50 fil., mely soká tart, mindenki megszerezheti egészségének vissza állítására s más betegségek elkerülése végett.

Több mint 1500 hála köszönet

érkezett be tagtörés, hát-, mell-, nyak fájalmak, zsába. nehézlélegzés, nátha, fejfájás, belső nemes testrészek fájalmak, régi sebek, bőrbetegségekről.

Senki el ne mulassza, a fontos könyvet, melyben az Eucalyptus-készülékek leírva vannak, valamint azoknak hatása a fentemlített betegségeknél, magának megrendelni. A szenvedők érdekében a könyvet mindenkinek ingyen megküldöm, ebben egész serege van az elismeréseknek a meggyógyultak részéről.

Klingenthal (Szászországban).

Hesz Ernő

Eucalyptus-szállító.

— Vigyázzunk a védjegyre. —

Kapható: Rothschnek V. Emil, Mihalovits István, Tóth Béla, Szilez Ferenc gyógyszerészeknél Debreczenben.

Thierry A. gyógyszerész

Centifolia-kenőcs

Kitűnő húzó képességű kenőcs, a sebek gyógyításánál csilapító, gyorshatással. — Touristáknak, kerékpározóknak, lovaglókak nélkülözhetetlen. Postán franco 2 tégely 3 korona 50 fillér. Kapható:

THIERRY A. gyógyszerésznél,
Pregrada bei Rohitsch — Sauerbrunn.

Óvakodjunk utáztatoktól s ügyeljünk a mellékelt védjegyre.

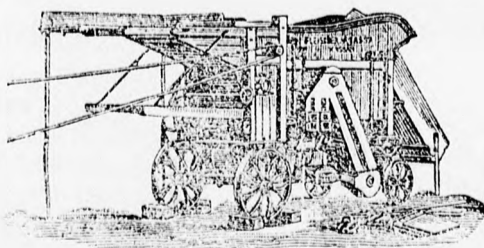
— Utazásoknál ez a szer okvetlen szükséges. —

Főraktár Budapest: Török I. gyógyszerésznél, Zágrábban: Mittelbach S. gyógyszerésznél, Bécsben: Brady C. gyógyszerésznél. B.

FLEISCHER ÉS TARSA

gépgyára és vasöntődeje, Kassán, Vám-utca 11.

ajánlja a gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezél szerűen s gondosan gyártott jóhírű gépeit:

Cséplőkészleteit, cséplőgépeit

Bakar-életlisztító-rostait,

Borsajtóit s szőlőzúzóit.

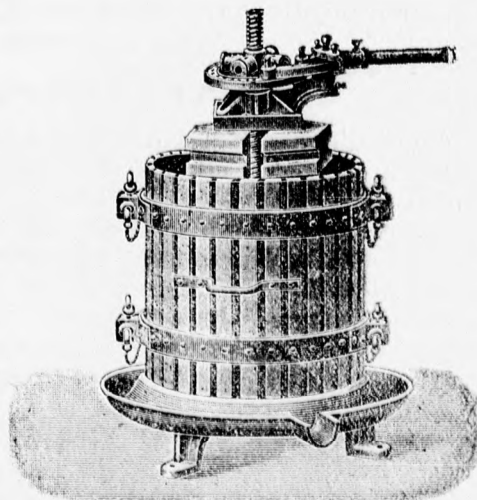
Gyárt továbbá: MALOM, OLAJGYÁR-és SZESZGYÁR berendezéseket GŐZ-GÉPEKET, GŐZKAZÁNOKAT, mindennemű SZIVATTYUKAT stb.

Bizományi raktár:

Sesztina Lajos urnál,

Debreczenben.

Gazdasági gépeink s egyéb gyártmányaink árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

HAUER MULATO

ANGOL KIRÁLYNŐ SZÁLLODA
fedettkerthelyiségek nyári szinpadán

ZITTER I. OSZKÁR

— igazgatósága alatt —

1903. június 17. és a következő napokon
fényes, utólérhetlen,
új, versenyen kívül álló szenzációs
varieté előadások.

Mert. Donátó
bámulatba ejtő egy lábú
táncművész

Angyal Zsófi
a bájos előadó szubrette
Az igazi szépség.

The Herslets
modern kacagató grotesque
nockabouts.

Cepelia nővérek
nemzetközi táncosnők,
szépségdíjjal nem ki-
tűntetett szépségek.

The Gastons
fenomenális excentri-
kus zenebohócok. (1
hölgy 2 ur.)

Hős Terka
legkitűnőbb népdal
énekesnő.

Dória kettő
Tourbillon és szélforgó
keringő táncosok.

Szűcs Laczi
dalkomikus,
Budapest kedvence.

Pajor Nelli
komplett énekesnő.

Azenkívül a telje-
sen ujonnan szerződ-
tetett műsorok fellépte.

Naponta változa-
tos családi műsor.

Kezdeté 8 és fél órákor

Asztalok délután 5 óráig minden díj nél-
kül reszerváltak.

Nagy

katona-zene-kari

hangverseny.

Tudomására hozom a nagyérdemű
közönségnek, hogy a

helybeli pályaudvaron, a város felőli teraszon

f. hó 18-án, csütörtökön

a katona-zenekar

nagy hangversenyt
rendez.

Kitűnő konyha, tisztán kezelt faj-
borok; jó kiszolgálásról gondoskodva lesz.

Kiváló tisztelettel

Ottó Sándor

vasuti vendéglős.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
Debrecenben, főter 51. szám.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arc szépítő s bőrpoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsíroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdeséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcvörösség, májfolt, sörny, szeplő s egyéb bőrtisztítatlanságnál.

— 1 tégely Harmat-crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arcpor,

mely az arcnak üde, ifjú színt kölcsönöz; három féle színben kapható u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb doboz 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arc s különösen kéz-bőr-ápoló felyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsíroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtön! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arcbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbarnult kezeket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Mihalovits J. gyógyszer-tára a „Kigyó“-hoz Debrecenben.

Dr. Borsos-féle **Növényi Hajszesz.**
Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsíroz, nem piszkítja a fehéreneműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle **Növényi Hajkenőcs.**

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyanolyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s evégből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits-féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gondal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.